

Recenzja
dorobku habilitacyjnego dr Michała Kudłacza sporządzona
w związku z postępowaniem w sprawie uzyskania stopnia
doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych
w dyscyplinie nauki o polityce i administracji

Uwagi wprowadzające

W nawiązaniu do informacji o powołaniu mnie do składu Komisji Habilitacyjnej ds. przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Michała Kudłacza, wszczętego 18-09-2023 r. jako recenzenta (pismo z 14-12-2023) oraz w oparciu o dostarczone materiały sporządziłem recenzję dorobku Habilitanta. Zgodnie z przepisami ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (20 lipca 2019 r.) Kandydat wskazał jako „osiągnięcie naukowe”, stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego monografię *Miasto-idea. Nowe podejście do gospodarowania zasobami miast*, Wyd. CeDeWu, Warszawa 2021 wraz z uzupełniającym zestawem wybranych prac naukowych. Należą do niego dwie dalsze prace o charakterze monograficznym, w których Habilitant jest współautorem: Anna Karwińska, Michał Kudłacz i Konrad Sarzyński (2020). *Między zagrożeniem a nadzieją. Polityka rozwoju miast Polski w kontekście globalnych megatrendów*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa; oraz redaktorem i autorem: Michał Kudłacz i Jerzy Hausner, (red.), (2016). *Funkcjonowanie metropolii w Polsce. Gospodarka, przestrzeń, społeczeństwo*. CeDeWu, Warszawa. Dodatkowo, w Autoreferacie Habilitant załącza dalsze 8 artykułów naukowych (Załącznik 7).

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że spełnione są wymagania formalne niezbędne do wszczęcia postępowania habilitacyjnego, wynikające z Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r., art. 221 *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668 ze zm.). Poniższą recenzję sporządzono w oparciu o Załącznik do Uchwały Senatu UE w Krakowie nr 54/2019 z dnia 23 września 2019 r. sprawie zasad postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie (§ 1).

W nawiązaniu do sformułowanych w § 1 *Zasad postępowania...* moja recenzja dorobku dr Michała Kudłacza koncentruje się na wskazanym osiągnięciu, natomiast w

dalszych częściach, ocena dotyczy istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. Recenzję zamyka ostateczna, jednoznaczna konkluzja. Całość oceny dorobku Kandydata podzieliłem na trzy części, z których pierwsza zawiera charakterystykę Jego drogi naukowej wraz z oceną dokonań w dziedzinie badań naukowych prowadzonych w różnych ośrodkach naukowych. Druga, koncentruje się na wskazaniu cech naukowych monografii i wkładzie, jaki ona wnosi w rozwój określonej dyscypliny (tu: dziedzina nauk społecznych, dyscyplina nauki o polityce i administracji), a trzecia zawiera moje wnioski, wynikające z tych ocen wraz z finalną konkluzją.

1. Ogólna charakterystyka i ocena dorobku naukowo-badawczego

Dr Michał Kudłacz w 2010 r. obronił z wyróżnieniem rozprawę doktorską *Wpływ metropolii na rozwój regionów w Polsce* w dyscyplinie ekonomia, na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie.

Jest absolwentem kierunku *Gospodarka i Administracja Publiczna* na Wydziale Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Akademii Ekonomicznej w Krakowie gdzie uzyskał tytuł magistra ekonomii w 2003 r. Ukończył też studia podyplomowe na kierunku *Zarządzanie w Administracji Publicznej* na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie w 2005 r. Pracę podjął w Wydziale Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Krakowa, ale już w 2004 r. przeszedł do Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej, pozawydziałowej jednostki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, która specjalizuje się między innymi w działalności eksperckiej i doradczej dla samorządów terytorialnych oraz realizacją krajowych i międzynarodowych projektów badawczych i wdrożeniowych. Był tam specjalistą ds. pozyskiwania środków zewnętrznych do 2010 r. W tym czasie był też członkiem zarządu, a później prezesem Fundacji Gospodarki i Administracji Publicznej. W 2010 r. został adiunktem w Katedrze Polityk Publicznych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Jego zainteresowania naukowe miały charakter interdyscyplinarny: obejmowały m. in. nauki o polityce i administracji, geografii społeczno-ekonomiczną i gospodarkę przestrzenną oraz ekonomię i finanse. W kontynuacji swoich badań po uzyskaniu stopnia doktora, koncentrował się, w ramach wskazanych dyscyplin naukowych, na analizie funkcjonowania i rozwoju miast oraz szerzej – na strukturze i na relacjach obszarów funkcjonalnych w ujęciu społeczno-politycznym i przestrzennym. W podejmowanych działaniach naukowych i badawczych oraz publikacjach zajmuje się analizą polityk publicznych w kontekście aspektów gospodarczych, społecznych i przestrzennych

funkcjonowania i rozwoju miast. Szczególnie interesuje się relacjami między działaniami regulacyjnymi, uzupełniającymi i wzmacniającymi administracji publicznej a szeroko rozumianym potencjałem społeczno-gospodarczym miast.

Aktualnie pracuje jako adiunkt w Kolegium Gospodarki i Administracji Publicznej, w Katedrze Polityk Publicznych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Był również konsultantem Małopolskiego Ośrodka Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego w Krakowie, ekspertem m.in. Instytutu Heweliusza, Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, a także dyrektorem studiów *MBA in Public Management*, oferowanych przez Krakowską Szkołę Biznesu UEK oraz Prezesem Fundacji Gospodarki i Administracji Publicznej. Stale współpracuje z licznymi samorządami lokalnymi i regionalnymi w całym kraju, co potwierdza załączony do Autoreferatu wykaz wykonanych ekspertyz, projektów i opracowań.

Spośród 65 pozycji, które dr Michał Kudłacz opublikował, po uzyskaniu stopnia naukowego doktora ukazało się łącznie 56 tekstów. Spośród nich 12 opublikowano w jęz. angielskim (21%), a 34 opracowania mają charakter współautorski (61%). Kilka z opublikowanych tekstów angielskich ukazało się w renomowanych wydawnictwach zagranicznych (Routledge, Springer) i polskich (Scholar, CeDeWu, CH Beck). Poza monografią, którą wskazano jako „osiągnięcie naukowe”, dr Michał Kudłacz jest współredaktorem dalszych 3 monografii (2017, 2020 i 2023), w których występuje również jako Autor istotnych ich części oraz 25 rozdziałów w innych monografiach. Opublikowane artykuły ukazały się m. in. w ważnych, krajowych periodykach z zakresu administracji i zarządzania publicznego oraz geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej (*Zarządzanie Publiczne, Samorząd Terytorialny, Studia Miejskie, Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae*).

Prace Habilitanta są cytowane relatywnie często – łącznie 152 powołania, a najczęściej cytowany artykuł z 2018 r. (22 razy) w jęz. angielskim, dotyczy problemu *urban sprawl* w Polsce. Podjęto w nim próbę wskazania sposobów przeciwdziałania temu niekorzystnemu zjawisku. Warto też dodać, że praktycznie wszystkie cytowania dotyczą tekstów, które ukazały się po uzyskaniu stopnia doktora. Pewną słabością dorobku publikacyjnego Habilitanta jest zupełny brak artykułów w liczących się zagranicznych czasopismach. W mojej opinii przynajmniej niektóre z opublikowanych w jęz. polskim opracowań Kandydata mogłyby się w takich periodykach ukazać.

Ogólnie biorąc, dorobek publikacyjny dr Michała Kudłacza uznaję za wartościowy i co najmniej zauważony w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym, co

sytuuje go w gronie uznanych i poważanych specjalistów z zakresu funkcjonowania ośrodków miejskich (szczególnie metropolii) oraz polityki miejskiej i regionalnej. Zróżnicowane pod względem tematyki i zastosowanych metodologii wywołu naukowego opublikowane prace Habilitanta są istotnym wsparciem Jego wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Wysoko oceniam również aktywność konferencyjną Kandydata. W całym okresie po uzyskaniu stopnia doktora Michał Kudłacz uczestniczył w 46 konferencjach naukowych, w tym 7 zagranicznych (Praga, Tarnopol, Lwów, Hanoi, Grand Rapids), a także w międzynarodowych spotkaniach związanych z realizowanymi projektami badawczymi (Marsylia, Ancona, Hanower, Glasgow, Helsinki). W zdecydowanej większości wystąpień prezentował autorskie wyniki badań (lub efekty badań zespołów) oraz brał czynny udział w obradach, co świadczy o dużych umiejętnościach Habilitanta do prezentowania wyników swoich badań i o Jego naukowej erudycji.

Moim zdaniem, intensywność współpracy Habilitanta z międzynarodowym środowiskiem naukowym, zajmującym się szeroko rozumianymi problemami rozwoju metropolitalnego i regionalnego, polityką miejską, a także zrównoważonym rozwojem miast (w tym małych miast) i funkcjonowaniem stref podmiejskich w kontekście polityki lokalnej sektora publicznego – świadczy o jego pozycji i możliwościach budowania nowych sieci powiązań na tych polach badawczych.

Wartą podkreślenia jest także bardzo duża aktywność dr Michała Kudłacza w pracach związanych z realizacją projektów i tematów badawczych, finansowanych w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, nawiązujących do Jego zainteresowań naukowych (jest m.in. ekspertem ds. metody Programu Rozwoju Instytucjonalnego (PRI), szeroko stosowanej w ocenie potencjału instytucjonalnego gmin miejskich i wiejskich, współautorem metody monetyzacji korzyści społecznych służącej implementacji *Miejskich Planów Adaptacji do Zmian Klimatu*)¹. Stanowiły one dobry punkt wyjścia do nawiązywania bliższych naukowych relacji zarówno w krajowym jak i europejskim środowisku badawczym. Wartą odnotowania jest też duża aktywność Kandydata w komitetach i radach redakcyjnych czasopism naukowych. Kilkunastoletnie dokonania Habilitanta na polu naukowo-badawczym mieszczą się w czterech zakresach tematycznych: relacji metropolia-otoczenie regionalne (1), polityk rozwoju miast (2), wpływu

¹ Zob. Aneks 2 dołączony do *Autoreferatu* zawierający wykaz 24 pozycji, w których opisano realizowane przez Habilitanta projekty, granty oraz programy badawcze i badawczo-rozwojowe, zarówno krajowe jak i międzynarodowe.

megatrendów gospodarczych na polityki miejskie i rozwój miast (3) oraz miejskiej gospodarki okrężnej i wypracowania koncepcji „Miast66o-Idea”.

Uogólniając, opublikowane opracowania naukowe potwierdzają możliwości twórcze Habilitanta, a także Jego zdolność do współpracy z innymi, krajowymi i zagranicznymi badaczami, potwierdzają umiejętność syntezy, zarówno własnych materiałów empirycznych i analiz, jak i z krytycznej analizy rozważań innych naukowców. Dorobek publikacyjny i jego percepcja, aktywność konferencyjna i udział Kandydata w projektach badawczych jest – po bliższym zapoznaniu się z nim – w zupełności wystarczający do wsparcia wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o polityce i administracji (mogłyby również wspierać wniosek w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna).

2 Ocena monografii stanowiącej tzw. osiągnięcie naukowe Habilitanta

Podstawą ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego przez dr Michała Kudłacza jest monografia naukowa (Autoreferat, s. 2-3) *Miasto-idea. Nowe podejście do gospodarowania zasobami miast* opublikowana przez Wydawnictwo CeDeWu w 2021 roku. Habilitant swoje badania koncentruje na wypracowaniu koncepcji (konceptu) *miasta-idei* poczynając od 2016 r. Recenzowana książka liczy 219 stron i podzielona została na 5 rozdziałów, poprzedzonych *Wprowadzeniem* (13 s.) i zamkniętych *Podsumowaniem* (6). Autor kolejno zajmuje się *Gospodarowaniem zasobami miasta – podstawowe założenia wyjściowe* (rozdz. 1), *Pojęciem wartości i kluczowych zasobów miast – ujęcie retrospektywne* (rozdz. 2), *Gospodarowaniem zasobami miasta – założenia dla gospodarki linearnej* (rozdz. 3), *Miejską gospodarką okrężną – podstawowe założenia teoretyczne* (rozdz. 4) i *Realizacją założeń idei miasta okrężnego w wybranych polskich miastach* (rozdz. 5). W *Bibliografii* znajduje się ponad 250 powołanych pozycji, w znacznej części zagranicznych. Opracowanie jest ilustrowane kilkunastoma rycinami (*Spis rycin*) i tabelami (*Spis tabel*). Zarówno układ treści, jak i struktura poszczególnych części książki tworzą logiczną i przemyślaną całość, którą Autor zamyka syntetycznymi konkluzjami w *Podsumowaniu*.

Podłożem rozważań podjętych w monografii jest – oparte na krytycznym przeglądzie koncepcji rozwoju układów miejskich – założenie, że współczesne modele rozwoju miast, oparte głównie na koncepcjach linearnych wymagają rewizji, bowiem implementacja wynikających z nich idei skutkuje zużyciem istotnych zasobów miast, co generuje ich dysfunkcjonalność (*Monografia* s. 16-17; *Autoreferat* pkt 2.2.1) i liczne negatywne

zjawiska gospodarcze, społeczne, przestrzenne i środowiskowe. Habilitant uważa, że szczególnie ważnymi punktami odniesienia zmiany założeń rozwoju miast są dwie, zbliżone koncepcje: *gospodarki o obiegu zamkniętym* (tzw. gospodarka okrężna, CE - *circular economy*) oraz *gospodarki o obiegu zamkniętym* (GOZ). Ich przeciwieństwem jest tzw. *model linearny* (gospodarka oportunistyczna, LE - *linear economy*), który jest źródłem tych niepożądanych zjawisk.

2.1 Cel naukowy pracy i metoda badawcza

W *Autoreferacie* Kandydata jak i w opisie *Celów i hipotez badawczych* (*Monografia*, s. 17-18) sformułowano główny cel opracowania, którym jest „wskazanie teoretycznych podstaw dotyczących funkcjonowania i rozwoju miast w oparciu o koncepcję gospodarki okrężnej i ekonomii wartości oraz analizę „stopnia okrężności” na przykładzie wybranych polskich metropolii”. Wprawdzie w kilku miejscach *Monografii* stwierdza, że koncept *circular economy* nie jest nowy, ale jego implementacja do oceny i formułowania polityk rozwoju miast, szczególnie miast większych (metropolii), to inny, nowatorski sposób widzenia tych procesów a przez to istotny, z naukowego punktu widzenia, wkład recenzowanej pracy w rozwój nauki o polityce i administracji. Wychodząc z tych założeń formułuje pięć hipotez badawczych (*Monografia*, s. 17-18): o współczesnych paradygmatach polityki rozwoju, które koncentrują się na bieżących i szybkich sukcesach gospodarczych przy ograniczeniu znaczenia innych efektów (1), o ewolucyjnym charakterze pojęcia wartości i zasobów w miastach europejskich (2), o stabilnym i trwałym rozwoju miast stosujących model *circular economy* (3), o zróżnicowaniu polskich miast pod względem stosowania *circular economy* w polityce rozwoju (4) i o świadomości samorządów miejskich potrzeby stosowania w polityce rozwoju modelu *circular economy* (5). Spośród wskazanych hipotez, w mojej opinii, na szczególną uwagę zasługują pierwsza, trzecia i piąta – potwierdzenie ich prawdziwości, poprzez podjętą w *Monografii* procedurę badawczą (rozdz. 5), można potraktować jako istotny wkład w rozwój dyscypliny nauka o polityce i administracji.

Warte podkreślenia jest przeprowadzenie przez Habilitanta analiz empirycznych, które zostały oparte o własny, dobrze uzasadniony zestaw cech diagnostycznych, które umożliwiają pomiar pozytywnych i negatywnych efektów wdrażania w miastach modelu *Circular* (CE) i *Linear Economy* (LE). Przyjęto przy tym założenie, że miejska gospodarka okrężna (jako pożądana) (CE) powinna być traktowana jako model wzorzec, zaś miejska gospodarka linearna jako model odwzorowanie (LE). Składowe modelu zostały ujęte w

czterech grupach (wymiarach) obejmujących główne charakterystyki (wyzwania) rozwoju miast: gospodarowanie zasobami (1), kształtowanie atrakcyjności lokalizacyjnej (2), wrażliwość na efekty zewnętrzne (3) i dynamika systemu społeczno-gospodarczego (4).

Jako kluczową, dla identyfikacji zakresu „okrężności” lub „linearności” systemu funkcjonowania miasta, Habilitant traktuje pierwszą z nich. Charakterystyki z tej grupy opisują sposób gospodarowania kluczowymi dla rozwoju miasta zasobami, przesądzając o jego kapitale rzeczowym i osobowym („twarde” uwarunkowania rozwoju). Pozostałe grupy traktuje jako czynniki „miękkie” (zob. tab. 5, *Monografia*, s. 144-145). Opis i dobre uzasadnienia proponowanego układu oceny zakresu „Okrężności” lub „Linearności” miast (podrozdziały 5.1.1 i 5.1.2), świadczy o dobrym rozeznaniu Autora co do roli poszczególnych czynników rozwoju, wskazuje także na potencjalną użyteczność zaproponowanych metod identyfikacji charakteru miejskich polityk. Co ważne, składowe modelu zostały przełożone na konkretny zestaw kilkudziesięciu, w miarę dostępnych i nieskomplikowanych wskaźników (zob. tab. 6, *Monografia*, s. 162-164) umożliwiających ocenę poziomu okrężności miasta. W konkretnym badaniu upraszczająco wybrano 30 charakterystyk w czterech grupach (Autor uzasadnił konieczność skrócenia listy wskaźników w konkretnym badaniu, s. 167), przy czym w każdej z nich znalazły się co najmniej cztery wskaźniki (zob. tab. 7, *Monografia*, s. 168-169). Sama ocena „okrężności” miast (wskaźniki oceny syntetycznej, s. 172-173) oparta została na stosunkowo prostym podejściu taksonomicznym, które w badaniach koncentrujących się na ocenach poziomu rozwoju (np. społeczno-gospodarczego, „otwartości”, „odporności” itd.), przyjmuje formę bezwzorcowej lub wzorcowej miary rozwoju - bardzo popularnych metod stosowanych szeroko w badaniach z zakresu polityki rozwoju, gospodarki przestrzennej i geografii społeczno-ekonomicznej. Szkoda, że Habilitant nie skonkretyzował zastosowanego podejścia i Czytelnik monografii musi sam do tego dojść.

Warto jednak zwrócić uwagę na stosunkowo swobodne stosowanie przez Habilitanta metod analizy ilościowej, które umożliwiają mu formułowanie definitywnych ocen oraz wyprowadzanie często nieoczywistych wniosków. Ogólnie biorąc, zaproponowana monografia charakteryzuje się stosunkowo dużym zasobem powiązanych ze sobą stwierdzeń, będących efektem przeprowadzonych analiz i wykorzystanych podejść modelowych, co skłania mnie do sformułowania wysokiej oceny zaprezentowanego przez Kandydata naukowego podejścia.

Gdyby *Monografia* kończyła się przedstawioną syntetyczną oceną „okrężności” wybranych do badania miast, to byłoby to być może dokonanie niepełne. Jednak w kolejnej

części (5.3) Autor dokonał analizy polityk rozwoju dwóch miast – Krakowa i Wrocławia w oparciu o ich strategiczne dokumenty programowania rozwoju (*Strategia i Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego*) w kontekście idei miasta okrężnego. Decydenci nie tylko w różny sposób pojmują wartości i zasoby miejskie, ale prowadzi to do zupełnie odmiennych, optymalnych ścieżek rozwoju (s. 187). Wnioski, które Habilitant formułuje w *Podsumowaniu* wyraźnie wskazują na istotne przewagi polityk rozwoju opieranych na modelu miejskiej gospodarki okrężnej nad modelem linearnym. Te kończące *Monografię* podrozdziały uznaję za wartościowe i wnoszące istotny wkład w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji.

2.2 Wkład w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji

Wyniki badań nad zmianami w strukturach miejskich prowadzące do nowych, indywidualnych modeli rozwoju miast (ujęcia modelowe *circular urban economy* i *linear urban economy*), na których Autor oparł swoją monografię - wydają mi się znaczące – szczególnie, jeśli chodzi o wkład Habilitanta w rozwój nauki. Skonkretyzowanie składowych obu modeli (s. 137-148) obejmujących gospodarowanie zasobami, kształtowanie atrakcyjności lokalizacyjnej, wrażliwość na efekty zewnętrzne i dynamikę systemu społeczno-gospodarczego, umożliwia wskazanie i doprecyzowanie istotnych dla miast czynników rozwoju.

Ważnym wkładem dr Michała Kudłacza w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji jest skonkretyzowanie składowych modeli miejskiej gospodarki okrężnej i linearnej (s. 137-148) obejmujących gospodarowanie zasobami, kształtowanie atrakcyjności lokalizacyjnej, wrażliwość na efekty zewnętrzne i dynamikę systemu społeczno-gospodarczego, co umożliwia wskazanie i doprecyzowanie istotnych dla miast czynników rozwoju (praktycznie wykazane poprzez analizę dwóch przykładów – Krakowa i Wrocławia). Istotne znaczenie ma także wyartykułowana w treści *Monografii* - potrzeba odnoszenia koncepcji *Circular Economy* do niematerialnych aspektów związanych z funkcjonowaniem i rozwojem miasta. Implikuje to konieczność pogłębionej refleksji użytkowników miasta (mieszkańców, przedsiębiorców, turystów), a przede wszystkim decydentów, na temat oszczędności i poszanowania poszczególnych zasobów miasta, przede wszystkim tych kluczowych i trudno odnawialnych. Możliwość znaczącego oddziaływania na relację użytkownicy miasta – racjonalne gospodarowanie zasobami miejskimi jest znaczącą zmianą w kształtowaniu ścieżek rozwoju miejskiego, szczególnie gdy chodzi o ośrodki typu metropolitalnego.

Podsumowując, *Monografia* zawiera wprawdzie sporo aspektów, które mogą być potraktowane znacznie szerzej (np. rozważania nt. znaczenia zasobów miejskich w gospodarce linearnej (*linear economy*), s. 107-112), a co za tym idzie wymagających rozwinięcia i uzupełnienia (Habilitation nie prowadził badań idących w kierunku sformułowania całościowego obrazu analizowanych zjawisk, czego zresztą ma świadomość). Jednak całość wywodu naukowego *Monografii* jest czytelna i logiczna – nie budzi większych zastrzeżeń. Warto też zaznaczyć, że problematyka, którą podjął Kandydat jest bardzo szeroka i z wielu względów (zarówno teoretycznych jak i praktycznych) znacząca dla rozwoju nauki w zakresie zjawisk związanych z użytkowaniem przestrzeni (tu przestrzeni miejskiej). W literaturze polskiej jest stosunkowo niewiele prac poświęconych *stricto* zagadnieniom całościowego podejścia do użytkowania i wykorzystania zasobów miejskich (w ujęciu miejskiej gospodarki okrężnej lub linearnej), natomiast w opracowaniach europejskich i światowych dyskusja nad wieloma aspektami tego problemu jest prowadzona szeroko², co zresztą Autor zauważa powołując się na niektóre z tych opracowań.

3. Dorobek dr Michała Kudłacza w zakresie dydaktyki i organizacji działalności naukowej

Jeśli chodzi o pracę dydaktyczną dr Michała Kudłacza, to w okresie po doktoracie, koncentruje się ona na zatrudnieniu w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, gdzie od 2010 roku prowadzi liczne zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria) oraz promuje licencjatów i magistrantów (dotąd ponad 130). Podobną liczbę prac dyplomowych recenzował. Jest też promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich prowadzonych na tej uczelni.

Prowadzone przez dr Michała Kudłacza zajęcia dydaktyczne to m. in. wykłady i ćwiczenia: *Administracja publiczna*, *Historia administracji publicznej*, *Samorząd terytorialny*, *System administracji publicznej*. Na Uniwersytecie Jagiellońskim prowadził zajęcia pt. *Ekonomiczna analiza funkcjonowania miast (2017-2019)*. w 2021-2022 r. prowadził wykłady *Public Policy and Governance* i *Government Communications* na Uniwersytecie Narodowym „Akademia Kijowsko-Mohylańska” (Kijów, Ukraina).

² M. in. kilka przykładowych publikacji z ostatniego okresu: W. Kęłowski, D. Lambert, D. Bassens (2020) Circular economy and the city: an urban political economy agenda, *Culture and Organization*, 26:2, 142-158; J. Xue, W. Kęłowski (2022) Spatialising degrowth, degrowing urban planning, *Local Environment*, 27:4, 397-403; Fratini, C. F., Georg, S., Jørgensen, M. S. (2019). Exploring circular economy imaginaries in European cities: A research agenda for the governance of urban sustainability transitions. *Journal of cleaner*

W dorobku ma także zajęcia *Polityka regionalna i Administracja publiczna* na studiach podyplomowych z zakresu *Zarządzanie w Administracji Publicznej (ZAP)* w latach 2013-2019. Jako wykładowca na studiach MBA prowadził zajęcia *Zarządzanie publiczne (2021-2023, MBA in Public Management - Kraków)*, *Zarządzanie strategiczne w organizacjach sieciowych (2020-2023, MBA in Public Management - Kraków)*, *Trendy rozwojowe miast. Miasta przyszłości (2019-2023, MBA in Community Management - edycja Katowice, Łódź, Wrocław)* i *Programowanie i finansowanie przedsięwzięć publicznych (2019-2023, MBA in Community Management - edycja Katowice, Łódź, Wrocław)*.

Od 2012 r. był wielokrotnie nagradzany indywidualnie i zbiorowo (programy i projekty) przez Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie za wybitne osiągnięcia naukowe. W swojej pracy podejmował też szeroką działalność popularyzującą naukę (projekty szkoleniowe, wywiady prasowe, *social media*).

Generalnie, aktywność dydaktyczną i organizacyjną dr Michała Kudłacza oceniam bardzo wysoko, biorąc pod uwagę przede wszystkim tematykę jego zajęć i prac, co dodatkowo istotnie wspiera Jego wniosek o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauk o polityce i administracji.

4. Ocena aktywności naukowej Kandydata i konkluzja

Przechodząc do ogólnej oceny dorobku naukowego dr Michała Kudłacza stwierdzam, że:

1. Powstały po uzyskaniu stopnia doktora dorobek publikacyjny, jest – zarówno jeśli chodzi o wymiar ilościowy, jak i jakościowy – znaczący, a jego oddziaływanie w środowisku naukowym jest zauważalne zarówno w kraju jak i za granicą (świadczą o tym stosunkowo liczne cytowania w pracach badaczy zajmujących się kwestiami rozwoju miast i funkcjonowania regionów miejskich oraz metodologii badań nad zarządzaniem i organizacją rozwoju regionów miejskich).

2. Cechą charakterystyczną dorobku Habilitanta jest wyraźne ukierunkowanie zainteresowań badawczych (specjalizacja) oraz ich stopniowa ewolucja w stronę ujęć syntetycznych. W całym okresie po uzyskaniu doktoratu Jego dorobek naukowy (publikacje, wystąpienia konferencyjne, udział w programach badawczych, ekspertyzy) koncentruje się na czterech grupach zagadnień naukowych, mieszczących się w dyscyplinie nauki o polityce i administracji. Są to chronologicznie: *Polityka rozwoju miast* [1], *Relacje*

production, 228, 974-989; Williams, J. (2019). Circular cities. *Urban Studies*, 56(13), 2746-2762.

metropolia- otoczenie regionalne [2], Wpływ megatrendów gospodarczych na rozwój miast i na polityki miejskie [3], Miejska gospodarka okrężna (*circular economy*) i koncepcja Miasto-Idea [4]. Tą, ewolucyjną ścieżkę rozwoju naukowego potwierdzają i artykuły z dorobku Habilitanta, jak i przede wszystkim *Monografia*, będąca przedmiotem recenzji.

3. Kierowanie przez Habilitanta wieloma projektami badawczymi oraz udział w zespołowych przedsięwzięciach badawczych, zarówno krajowych jak i zagranicznych, wskazuje na dużą umiejętność współpracy naukowej oraz wykorzystywania wiedzy teoretycznej w praktyce badawczej, co współcześnie jest znaczącym walorem samodzielnego pracownika naukowego i organizatora pracy naukowej.

4. Przedstawiona do oceny *Monografia* dr Michała Kudłacza ma – w mojej opinii – znaczące walory poznawcze i jest przemyślanym i wartościowym dokonaniem naukowym. Za istotne osiągnięcie Kandydata uważam stwierdzenie, że konieczne jest odnoszenie koncepcji *Circular Economy* również do niematerialnych aspektów związanych z funkcjonowaniem i rozwojem miasta, a poprzez to bezpośrednie oddziaływanie na relację użytkownicy miasta – racjonalne gospodarowanie zasobami miejskimi, co jest ważną zmianą w kształtowaniu ścieżek rozwoju miejskiego.

6. Wyniki swoich badań dr Michał Kudłacz publikował przede wszystkim w wydawnictwach krajowych o znaczącym, ogólnokrajowym zasięgu oddziaływania. Są też publikacje w wydawnictwach zagranicznych (monografie) o dużej renomie w zakresie tematyki rozwoju regionalnego i miejskiego oraz polityk publicznych i administracji. Czynny udział w licznych konferencjach naukowych w kraju i zagranicą świadczy o szerokich możliwościach upowszechniania wyników własnych badań i pracy naukowej.

7. Obok intensywnej działalności naukowo-badawczej dr Michał Kudłacz zajmuje się aktywnie pracą dydaktyczną oraz organizacyjną nie tylko w swojej macierzystej uczelni, ale również na innych uniwersytetach, zarówno w kraju, jak i za granicą. Prowadzi wszystkie typy zajęć dydaktycznych - zarówno wykłady jak i ćwiczenia ukierunkowane na szeroko rozumianą *Politykę regionalną*, *Politykę miejską*, a także *Historię administracji*, *Zarządzanie publiczne* i *Zarządzanie w administracji publicznej*. Angażuje się też w seminaria licencjackie i magisterskie, wypromował ponad 130 magistrów i licencjatów.

W mojej ocenie, dotychczasowa działalność naukowo-badawcza, dydaktyczna i organizacyjna dr Michała Kudłacza upoważnia do stwierdzenia, że Jego dorobek naukowy oraz inicjatywy badawcze są wystarczające, zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym (prace wskazane jako uzupełnienie recenzowanej *Monografii* mają wysoką naukową wartość) do uzasadnienia wniosku habilitacyjnego. Ich oddziaływanie na

środowisko naukowe i badawcze, nie tylko krajowe, ale również międzynarodowe jest co najmniej zauważalne. Habilitant współpracował bądź nadal współpracuje, w sensie wspólnych badań naukowych, z kilkoma zespołami badawczymi z zagranicy (m. in. staż naukowo-dydaktyczny w Grand Valley State University (USA, 2012), seminaria naukowe w Nationale Universidade do Porto (2015), Weimar University (od 2022), Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowicza w Czerniowcach (Ukraina), a także Institute of Public Administration and Regional Studies Masaryk Institute of Advanced Studies Czech Technical University in Prague (od 2022). W przedstawionej do oceny *Monografii* wiele części ma twórczy charakter, zarówno pod względem poznawczym, jak i ze względu na zastosowane podejście metodyczne (rozdz. 4 i 5) potwierdzając nowatorstwo podejścia dr Michała Kudłacza do gospodarowania zasobami miast. Biorąc pod uwagę sformułowane wcześniej wnioski natury merytorycznej – uważam, że zdecydowana większość konkluzji Kandydata (na temat *linear urban economy* – s. 113-116, składowych modeli miejskiej gospodarki okrężnej i linearnej, s. 135-148, wnioski wynikające z analizy polityk rozwoju Wrocławia i Krakowa, s. 183-184 i s. 186-187, a także *Podsumowanie całej Monografii*, s. 189-194) – jest wartościowa naukowo i stanowi istotny wkład w rozwój badań nad politykami miejskimi wykorzystującymi ograniczone zasoby miast, a szerzej, do dyscypliny nauki o polityce i administracji.

Po zapoznaniu się z całym dorobkiem naukowo-badawczym i organizacyjno-dydaktycznym dr Michała Kudłacza, a przede wszystkim z *Monografią: Miasto-idea. Nowe podejście do gospodarowania zasobami miast*, przedstawioną jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego monografią naukową – stwierdzam, że dr Michał Kudłacz spełnia warunki do ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie – nauki o polityce i administracji, określone w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.).

(Krystian Heffner)